

V Bruseli 28. mája 2018
(OR. en)

9418/18

Medziinštitucionálne spisy:
2018/0107 (COD)
2018/0108 (COD)

JAI 516
COPEN 166
CYBER 117
DROIPEN 76
JAIEX 56
ENFOPOL 284
DAPIX 158
EJUSTICE 62
MI 399
CODEC 873

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Rada
Predmet:	Elektronické dôkazy a) Nariadenie o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov b) Smernica o právnych zástupcoch na účely zhromažďovania dôkazov = diskusia o smerovaní

I. Úvod

1. Komisia prijala 17. apríla 2018 dva legislatívne návrhy: *návrh nariadenia o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach*¹ a *návrh smernice, ktorou sa stanovujú harmonizované pravidlá určovania právnych zástupcov na účely zhromažďovania dôkazov v trestnom konaní*². Ich cieľom je zlepšiť cezhraničný prístup k elektronickým dôkazom vytvorením právneho rámca pre súdne príkazy určené priamo právnym zástupcom poskytovateľov služieb bez zásahu orgánu v členskom štáte, kde sa nachádza ich právny zástupca.

¹ 8110/18.

² 8115/18.

Z prvých rokovaní expertov a z diskusie vo výbore CATS vyplynulo viacero politicky významných otázok, ktoré chce predsedníctvo 4. júna predložiť Rade (SVV) a požiadať ju o politické usmernenie týkajúce sa nielen otázky, akým smerom sa majú uberať budúce rokovania o návrhoch, ale aj vonkajších vzťahov EÚ s kľúčovými partnermi ako napr. USA v tejto oblasti.

II. Rozsah pôsobnosti legislatívnych návrhov Komisie

2. Hoci delegácie návrhy privítali, viaceré vyjadrili poľutovanie nad obmedzeným rozsahom pôsobnosti nariadenia, v ktorom sa rieši *priamy prístup k elektronickým dôkazom* (priamy prístup k údajom bez pomoci tretej strany – poskytovateľa služieb – ako sprostredkovateľa) či *zachytávanie údajov v reálnom čase*. Mnohé delegácie sa nazdávajú, že uvedené dva prvky treba riešiť, nakoľko zodpovedajú operačným potrebám, a preto ich treba ďalej a omnoho podrobnejšie skúmať. Názory sa však rozchádzajú v otázke, či by sa to malo urobiť s výhľadom na ich zaradenie do súčasných návrhov alebo skôr súbežne so súčasnými návrhmi, aby sa neodďaľovali či nepredlžovali aktuálne rokovania.
3. V oblasti *zachytávania údajov v reálnom čase* odznali doteraz tieto pripomienky:
 - ide o citlivé opatrenie, ktoré predstavuje značný zásah,
 - táto možnosť je ustanovená vo väčšine vnútroštátnych právnych predpisov upravujúcich vnútroštátne okolnosti, v smernici o európskom vyšetrovacom príkaze a v zákone USA o CLOUD, v tomto širšom rámci by sa mal zvažovať akýkoľvek základ EÚ pre zachytávanie údajov v reálnom čase a mala by sa pritom zohľadniť potreba poskytnúť orgánom členských štátov celú škálu nástrojov na boj proti trestnej činnosti v digitálnom veku (ktoré majú k dispozícii ich americkí kolegovia). Okrem toho členské štáty poukázali na to, že v rámci úvah o tomto opatrení by sa mala zvážiť aj možnosť recipročne zaradiť zachytávanie údajov v reálnom čase do vykonávacej dohody k zákonu USA o CLOUD.

4. Pokiaľ ide o *priamy prístup k elektronickým dôkazom*, zatiaľ odznali tieto pripomienky:
- ide o účinný nástroj v prípade nemožnosti lokalizovať poskytovateľov služieb alebo v prípade ich nespolupráce, ktorý dáva členským štátom možnosť diaľkového prístupu k údajom, ktoré sú dostupné po prehliadke a zaistení zariadenia alebo po použití zákonne získaných prihlasovacích údajov na prístup k účtu,
 - pri regulácii takéhoto priameho prístupu existujú medzi členskými štátmi veľké rozdiely vo vnútroštátnych právnych predpisoch, najmä pokiaľ ide o poskytované záruky a právomoci,
 - užitočné by bolo prípadne vytvoriť spoločný rámec EÚ; takýto spoločný prístup EÚ by sa mal však starostlivo zvážiť vzhľadom na uvedené rozdielne vnútroštátne právne rámce a viacero právnych otázok, okrem iného aj vzhľadom na vhodný právny základ.
5. **Ministri sa vyzývajú, aby prerokovali názory na naliehavosť tejto otázky a na to, ako pokračovať v blízkej budúcnosti v rokovaní o vytvorení rámca EÚ pre „priamy prístup k elektronickým dôkazom“ a „zachytávanie údajov v reálnom čase“.**

III. Nedávny medzinárodný vývoj a vplyv zákona USA o CLOUD

6. V zákone USA o CLOUD³, ktorý prijal americký Kongres 23. marca 2018, sa novelou zákona o uchovávaní komunikácii (*Stored Communications Act*) z roku 1986 objasňuje, že poskytovatelia služieb z USA sú povinní splniť príkaz USA na poskytnutie obsahových údajov bez ohľadu na to, kde sa tieto údaje uchovávajú⁴. Okrem toho sa v zákone o CLOUD umožňuje, aby sa za určitých podmienok uzatvárali vykonávacie dohody s vládami iných krajín, ktorými by sa poskytovateľom služieb z USA umožnilo poskytnúť obsahové údaje priamo týmto vládam (ako aj zachytávať drôtovú komunikáciu) za podmienok, ktoré sa určia vo vykonávacích dohodách.

³ CLOUD – *Clarifying Lawful Overseas Use of Data* – objasnenie zákonného využívania údajov v zahraničí.

⁴ Čím sa stala bezpredmetnou vec USA vs. Microsoft v tej istej otázke, t. j. či podľa zákona USA o uchovávaní komunikácii z roku 1986 môžu orgány presadzovania práva z USA na základe súdneho príkazu požadovať od poskytovateľa služieb so sídlom v USA, aby predložil obsah e-mailového účtu uchovávaného na serveri umiestnenom v zahraničí.

7. Ministri sa počas rokovaní o tejto otázke na marcovom zasadnutí Rady (SVV) vyjadrili za spoločný prístup EÚ voči USA a zdôraznili, že by to nielen významne prispelo k navodeniu právnej istoty pre poskytovateľov služieb a pre príslušné orgány členských štátov, ale zároveň by to zabránilo vzniku rozdielnych režimov, fragmentácii v EÚ a nerovnakému zaobchádzaniu s členskými štátmi.
8. Na zasadnutí výboru CATS 18. mája Komisia a právny servis Rady objasnili, že právomoc na vedenie takýchto rokovaní s USA má EÚ a členské štáty by nemali začínať bilaterálne rokovania. Komisia tiež zdôraznila niektoré z uvedených prínosov. Okrem toho Komisia a predsedníctvo objasnili právomoc EÚ v tejto oblasti na zasadnutí ministrov EÚ a USA, ktoré sa konalo 22. a 23. mája 2018 v Sofii.
9. Uzavretie vykonávacej dohody medzi EÚ a USA by sa malo vnímať aj v súvislosti s ustanoveniami článku 48 všeobecného nariadenia o ochrane údajov, ktoré sa práve začalo uplatňovať. V uvedenom článku sa stanovuje, že „[a]kýkoľvek rozsudok [...], ktorým sa od prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa vyžaduje preniesť alebo poskytnúť osobné údaje, môže byť uznan[ý] alebo vykonateľn[ý] akýmkoľvek spôsobom len vtedy, ak sa zakladá na medzinárodnej dohode [...] medzi žiadajúcou treťou krajinou a Úniou [...] bez toho, aby boli dotknuté iné dôvody prenosu podľa [...] kapitoly [V]“.
10. A napokon by sa pri vymedzení budúceho vzťahu mala osobitná pozornosť venovať pravidlám uvedeným v príslušných legislatívnych predpisoch týkajúcich sa prípadov, keď sa poskytovatelia služieb ocitnú medzi kolidujúcimi vnútroštátnymi právnymi predpismi. Zákon USA o CLOUD obsahuje tzv. doložku o ústretovosti⁵, kým v článku 15⁶ návrhu nariadenia EÚ sa stanovuje postup preskúmania v prípade konfliktných povinností. Na zabezpečenie reciprocity a operačnej účinnosti bude potrebné uvedené ustanovenia dôkladne a podrobne preskúmať.

⁵ Doložkou o ústretovosti sa umožňuje poskytovateľom služieb požiadať súd USA o zrušenie alebo úpravu príkazu na uchovanie alebo poskytnutie údajov, ak sa údaje týkajú osoby, ktorá nie je štátnym príslušníkom USA, a ak by sa vykonaním tohto príkazu porušili právne predpisy krajiny, s ktorou USA uzavreli vykonávaciu dohodu, v ktorej sú pre poskytovateľov služieb podľa práva danej krajiny ustanovené podobné možnosti.

⁶ V článku 15 sa stanovuje dialóg s ústredným orgánom dotknutého tretieho štátu. Európsky príkaz na predloženie dôkazov by sa potvrdil a údaje by sa poskytli len vtedy, ak uvedený orgán nevznesie námietky.

- 11. *Ministri sa vyzývajú, aby potvrdili, že si želajú urýchlene začať rokovania s USA o uzatvorení vykonávacej dohody medzi EÚ a USA, a ďalej sa vyzývajú, aby požiadali Komisiu, aby Rade urýchlene predložila odporúčanie týkajúce sa mandátu na rokovania na tento účel. Ministri sa vyzývajú, aby Komisiu požiadali, aby podnikla podobné kroky aj v súvislosti s druhým dodatkovým protokolom k budapeštianskemu dohovoru, ktorý sa momentálne vypracúva pod záštitou Rady Európy.***
-